

‘We hebben het zó waanzinnig gehad!’ De ogen van Marleen glanzen nog als ze terugdenkt aan dat indrukwekkende noorderlicht dat ze gezien heeft op haar reis naar Lapland. ‘Moet je je voorstellen, Sanne. We waren daar met een groep mensen, dik ingepakt, op sneeuwscooters naar een speciale plek. Daar hadden ze een enorm kampvuur en warme chocolademelk met rum. En toen, ineens, dat licht! Iedereen hield even zijn adem in. Het was zo groots. Dan besef je ineens ten volle hoe nietig we zijn. Hoe klein. En hoe dankbaar dat we zoiets moois mogen zien!’

‘Wat heerlijk dat je die reis mocht maken, ondanks alle beperkingen,’ verzucht Sanne. Ze zit met haar vriendin op een terras onder de verwarming. Er is alweer warme chocolademelk met slagroom en ze hebben gewinkeld, mondkapjes op, gehoorzaam aan alle regels. Maar het went nog steeds niet. Die coronacheck, alle regels er omheen, Sanne blijft het ongemakkelijk vinden. Als ze een winkel binnenkomt waar pijlen op de vloer staan, maakt ze het liefst meteen rechtsomkeert, zo opgejaagd voelt ze zich op slag. Hier zitten ze heerlijk. Alleen de snelle check van hun app herinnert eraan. En de afstand die Marleen en zij bewaren. Want normaal had ze haar vriendin even stevig geknuffeld bij het weerzien. Nu stonden ze zo-even tegenover elkaar te knikken en te buigen met hun handen tegen elkaar. Maar het is evengoed gezellig en vertrouwd.

En er is veel te vertellen: Marleen over haar reis met Paul, waar ze zo enorm van heeft genoten en Sanne die over alle familieleden en hun wel en wee vertelt.

‘En hoe is het met Jaap?’ vraagt Marleen.

‘Ja, top!’ Sanne zegt het zonder aarzelen. Het gaat ook heel goed met Jaap. ‘Het is net alsof hij nu helemaal ontspant. Eindelijk. Er zat altijd een soort opgedraaide veer in Jaap. Net als in een ouderwetse wekker. Weet je wel? Iets te strak opgedraaid. En als ie dan los schiet, staat die hele wekker te trillen op zijn pootjes. Zo voelde Jaap altijd. Maar nu, nu is het anders.’

‘Weet je ook hoe dat komt?’ vraagt Marleen. Sanne knikt.

‘Ik denk het wel. Het begon allemaal op het politiebureau. Dat heb ik je verteld, toch? Van die arrestatie vorig jaar? Nou, Jaap kreeg daarna een enorme angstaanval. Hij had geen idee waar het vandaan kwam. Maar het maakte wel iets los. Hij beseftte dat hij me iets moest vertellen. Iets wat hij zoveel jaar had weggestopt, maar dat hem altijd bleef achtervolgen. En nu moest het eruit.’

Marleen zit op het puntje van haar stoel. ‘Je maakt het zo spannend! Ik kan wel merken dat jij een echte actrice bent geworden, zo langzamerhand!’ Sanne laat zich meteen in haar terrasstoel zakken en kreunt: ‘O, begin daar nu niet over! Dat staat allemaal op zo’n laag pitje door corona! Het is een drama met theater. Antoinette, onze regisseur en manager, probeert nog wel een speellijst te boeken, maar het is zo ingewikkeld! Echt ontzettend jammer.’

‘Ja, ja,’ wuift Marleen ongeduldig. ‘Vertel nu verder over Jaap!’

Sanne zit weer rechtop.

‘O ja. Nou, Jaap besloot eindelijk te gaan praten. Hij heeft nog lang niet alles verteld, maar we hebben een hele speurtocht voor de boeg.’ Sanne neemt een slokje van haar chocolademelk. Ze veegt de slagroom van haar bovenlip. ‘Ja?’ Marleen wappert met haar handen het gebaar van: Ga door!

‘Jaap had een vriendin. Heel lang geleden. Ze waren allebei nog bloedjong. En die is bij hem weggelopen. Ze was zwanger. Jaap heeft zijn hele leven gehoopt daar ooit nog iets van te horen. Maar niets. Helemaal niets. Noch van de moeder, noch van het kind.’

‘Jemig,’ zegt Marleen. ‘Heeft hij gezocht?’

‘Ja. Zoals je destijds kon zoeken. Er was natuurlijk nog geen internet. En hij heeft bij de politie aangifte proberen te doen van vermissing. Maar dat is op zo’n teleurstelling uitgelopen, dat daarmee meteen die angstaanval is verklaard. Dat was zo’n triest verhaal!’

‘Wil je het me vertellen?’ vraagt Marleen. ‘Of zou Jaap dat niet fijn vinden?’

‘Van Jaap mag de hele wereld het wel weten. Hij wil gewoon zijn kind vinden.’

Sanne gaat er eens goed voor zitten. Jaap heeft haar later het hele verhaal van de aangifte zo uitgebreid verteld, dat het was alsof ze erbij was. Nu vertelt ze het aan Marleen. En terwijl ze het vertelt, ziet ze het weer voor zich. Het was 1979. Jaap woonde destijds in het centrum van Amsterdam,

op een kamer, driehoog, aan de Oudebrugsteeg. Voor de aangifte ging hij naar bureau Warmoesstraat. Dat was een oud politiebureau, verveloos, afgeragd. Met een stel cynische dienders die in die hoerenbuurt nogal wat meemaakten. Jaap vertelde dat hij moest wachten op een rij stoeltjes in een gang. Hij had naast een huilende vrouw gezeten met gaten in haar kousen. ‘Bent u gevallen?’ had hij gevraagd. ‘Die klootzak heeft me aan mijn haren alle trappen naar beneden gesleept,’ had ze gesnikt. En toen was er een kerel binnen gestapt met dikke armen vol tatoeages. Ze had nog gegild: ‘Raak me niet aan!’ Maar dat deed hij niet. Hij wees alleen maar naar de deur en ze begon meteen te rennen. Die man had hem niet eens aangekeken. Hij was kalmpjes achter haar aan gelopen, alsof het de normaalste gang van zaken was. Toen mocht Jaap binnenkomen. Er zat een agent in overhemd, opgerolde hemdsmouwen, een peuk in zijn mond en een volle asbak naast de typemachine, waarin hij verveeld een nieuw vel papier draaide. Toen Jaap vertelde wat hij kwam doen, haalde de man meteen zijn vingers van de toetsen.

‘Dus je mokkel peert ‘m en dan wil jij dat ik dat optik? Bijgoochem. Zitten er nog meer mensen in de gang?’ Jaap had zijn hoofd geschud. Toen was de agent opgestaan en had gezegd: ‘Mooi. Dan is het pauze. Maak dat je weg komt.’ En Jaap ging. Per slot van rekening had hij nergens haar paspoort kunnen vinden. En die paar kleren die ze had laten hangen, die had ze misschien niet meer nodig. Er lag niets belangrijks van haar op zijn kamer. En in de kamer in het kraakpand waar ze woonde, voordat ze bij hem introk, zat nu een stel andere krakers. Die hadden haar nog nooit

gezien, zeiden ze. En waarom zouden ze daarover liegen? Toen Jaap naar buiten liep en rechtsaf de Warmoesstraat opging, zag hij de vrouw die zo-even nog naast hem zat. Ze lag op de grond en een agent stond over haar heen gebogen. Een andere agent stond te bellen. Hij maande Jaap door te lopen. Hij zag bloed onder haar lichaam vandaan stromen. Huilend is hij naar de Dam gelopen. Daar heeft hij een paar uur gezeten. Tegen Sanne had hij gezegd: ‘Toen ik de kracht had om naar huis te lopen, begreep ik dat de wereld een slechte plek is om te zijn. De ene mens is de andere mens een wolf. Ik heb er lang over gedaan om daarvan te herstellen. Om weer een beetje de zonnige kant te zien. Anna hielp me daarbij. Heel lief, vol aandacht. Uit dankbaarheid ben ik met haar getrouwd. En ik ben pas gescheiden toen Anna haar echte liefde vond.’

Als Sanne het zo allemaal tot in detail aan Marleen vertelt, grijpt het haar weer aan.

‘Anna is Jaaps ex-vrouw, hè? Eén van de Jacobians?’ checkt Marleen. Sanne knikt. ‘Anna is nu samen met Marja. De meest liefdevolle mensen die je ooit hebt gezien. Nou ja, je kent ze een beetje, toch? Die twee vrouwen zijn alleen maar goed. Voor zichzelf, voor elkaar, en voor iedereen om hen heen. Als je ze ziet, dan begrijp je wat liefde is.’

‘Dus zij en Jaap waren meer vrienden dan geliefden. Dan was de scheiding voor hen ook niet echt aangrijpend,’ begrijpt Marleen. ‘En konden ze prima bij elkaar blijven wonen in een woongroep. Nu snap ik dat ook beter.’ Sanne knikt.

‘Er was totaal geen jaloezie. En dat zal er ook nooit zijn. Ze

gunnen elkaar alle geluk van de wereld.’

‘Maar Anna heeft die weggelopen vriendin van Jaap dus nooit gekend?’ vraagt Marleen. Sanne schudt haar hoofd en lacht.

‘Nee, helaas Sherlock Holmes! Daar is geen aanknopingspunt!’

‘Ik krijg helemaal zin om mee te zoeken,’ zegt Marleen.

‘Hoe heette die vriendin eigenlijk?’

‘Leontien Snellenbraak,’ vertelt Sanne. ‘Maar je vindt die achternaam niet op internet. Alsof ie verzonnen is. Heel vreemd.’

Sanne heeft in de logeerkamer een hele wand behangen met kurk, om daarop alle notities te prikken voor de speurtocht naar Leontien Snellenbraak en haar zoon of dochter, het kind van Jaap. Jaap schudt er zijn hoofd om.

‘Wat een werk,’ zegt hij, als Sanne voor de zoveelste keer constateert dat het kurk niet blijft plakken, ondanks de enorme laag lijm die ze over het oude behang heeft aangebracht. Ze kijkt er eens kritisch naar.

‘Ik denk dat we er een raamwerk van platte latten op moeten maken. En dan die kurkrol gewoon vastnieten.’

‘Dus nu wil je dat ik latten haal en die op de muur schroef,’ zucht Jaap. Hij wacht het antwoord niet eens af, maar gaat meteen meten.

Later die dag hoort Sanne hem tegen Daan zeggen: ‘Wat die kleine in haar kop heeft, heeft ze niet in haar kont.’ Maar

het enige wat ze daarvan denkt, is: kleine?! Ziet hij me als een kleintje? Of is dat liefkozend bedoeld? Ze laat het maar voor wat het is. Er is meer dan genoeg om je druk over te maken. Juffrouw Schaap gaat haar pipowagen opruimen en meteen de balans opmaken van haar voorraad. En omdat dat nogal een precies karwei is, heeft Sanne beloofd haar te helpen.

‘Dus vandaag geen klanten, Schaapje,’ concludeert ze, terwijl ze een plank met grote potten gedroogde salie op het tafeltje zet. Schaapje telt, noteert en haalt een doekje over de potten; Sanne maakt de plank schoon en zet de potten terug. Ze schrijft met haar precieze letters een nieuwe sticker die ze tegen de plank plakt, over de oude heen. Het ziet er meteen een stuk frisser uit en ze heeft nu al zoveel dode vliegen weggehaald, dat ze Schaapje aanbiedt om ergens een vliegengraf te graven.

‘Wat een onzin,’ zegt Schaap.

‘Er zijn boeddhistische monniken die met een klein stoffertje hun pad schoonvegen, zodat ze geen kleine torretjes of mieren doodtrappen,’ zegt Sanne.

‘Ik heb die vliegen niet doodgetrapt. Die zijn van ouderdom gestorven,’ snuift Schaap. Maar als ze de verzameling vliegen ziet die Sanne in een schaal heeft verzameld waarin Schaapje af en toe haar witte salie brandt, gaat ze overstag.

‘We begraven ze naast de pipowagen,’ besluit ze.

Als Schaapje aan het eind van de dag het bakje vliegen in een door Sanne gegraven gat kiepert, lopen Daan en Abel net vanuit De Roos en de Koekoek naar huis.

‘Wat zijn jullie aan het doen?’ vraagt Daan nieuwsgierig.

‘Vliegen naar hun laatste rustplaats aan het brengen,’ zegt Sanne ernstig. Ze heeft een klein kruis van elzentakken gemaakt en staat klaar om dat op het vliegengraf te planten. Abel trekt zijn wenkbrauwen op en wil iets zeggen over deze zonderlinge insectenuitvaart, maar Daan trekt hem aan zijn mouw mee, wenst ze nog een mooi afscheid en zegt: ‘Kom Abel. Je hoeft niet overal op te reageren.’

Pas als de jongens ver genoeg zijn, buiten gehoorsafstand, krijgen Schaap en Sanne de lachbui die ze nog maar net tegen konden houden.

‘Die jongens,’ hikt Schaap. ‘Ik heb nog nooit zo vrolijk aan een graf gestaan.’

‘Ik vind het toch een mooi gevoel dat ze nu hier liggen in plaats van in de afvalcontainer,’ zegt Sanne. Schaap trapt met haar schoen het vliegengraf dicht en Sanne zet er haar kruisje op.

‘Dat is zo gammel gemaakt; morgen is het vast al verdwenen,’ waarschuwt Schaap. Sanne haalt haar schouders op.

‘Dat is prima. Alles is vergankelijk, vliegen net zo goed als kruizen van elzentakken.’ Schaap knikt. En ze zegt: ‘Tegen de tijd dat ik mijn ogen sluit, kan jij me makkelijk vervangen met je wijze uitspraken.’

‘Nou, dat duurt nog minstens twintig jaar. Dus daar gaan we het lekker niet over hebben,’ vindt Sanne.

Als ze eindelijk thuis is na een lange dag werken, ziet ze Jaap languit op de bank met een biertje.

‘Pauze?’ vraagt ze.

‘Je detectivewandje is klaar,’ wijst Jaap tevreden. Sanne gaat meteen kijken. Het ziet er geweldig uit. En midden op

de wand van kurk heeft Jaap een foto geprikt. Een jonge vrouw met lange donkere krullen kijkt haar lachend aan. Sanne knikt haar toe. Ze zegt: ‘Leontien Snellenbraak, we zoeken je.’

‘En? Schiet het al een beetje op met de speurtocht?’ vraagt Daan op een koude winterochtend.

‘Er hangt sneeuw in de lucht,’ zegt juffrouw Schaap. ‘Ik ga vanmiddag erwtensoep maken.’

‘Maak maar lekker veel. Wij komen,’ zegt Abel meteen. Daan kijkt nog steeds naar Sanne, die net een hapje proeft van een nieuw experiment van Schaap: rozemarijnecake met rozenwater.

‘Dit is even wennen,’ zegt ze eerlijk.

‘Ja hè?’ reageert Abel. ‘Misschien wel lekker op een zomermiddag met een glaasje prosecco? Maar nu kan ik me meer verheugen op die erwtensoep.’ Schaap knikt.

‘Daniël vond het ook niet echt bijzonder. Maar ja, die is zo langzamerhand zo verwend, dat ik niet meer weet of ik op zijn oordeel nog wel aan kan. En iedereen is van harte welkom bij die erwtensoep. Dat kan je makkelijker voor een weeshuis maken, dan voor zijn tweetjes!’ Sanne lacht.

‘Jaap en ik komen zeker! Trouwens, wij zijn eigenlijk ook al lang mega-verwend met al die lekkere baksels. En voordat je op dat punt ontmoedigd raakt, lieve Schaap, blijf bakken hè? Wij proeven wel!’ Daan schudt zijn hoofd.

‘Ik hoor het al. Geen antwoord is vaak ook een antwoord.’

Het is dus nog helemaal niks met die speurtocht.’

Hij slaat de spijker op zijn kop. In de logeerkamer hangen tot op heden nog maar drie foto’s: eentje van Leontien Snellenbraak en eentje van Jaap uit de periode dat Leontien verdween. Heel jong, met lange blonde krullen. Sanne heeft er lang op moeten aandringen voordat Jaap met oude fotoboeken kwam. De speurtocht leverde alleen nog een foto op van een feestje in de bovenwoning aan de Oudebrugsteeg. Je ziet Leontien op haar rug, Jaap zit op een laag krukje en op kussens op de grond liggen een jongen en twee meisjes, allemaal van dezelfde leeftijd. De meisjes hebben minirokken aan en strakke truitjes. De jongen draagt een ribbroek en een hemdje. Ze hebben een flesje bier in hun hand en ze kijken niet in de camera. Het is een vierkante foto met aan de zijkant nog twee kleine mini-afdrukken van hetzelfde plaatje. Maar niemand heeft ooit de moeite genomen om die eraf te knippen. Nu hangt de verzameling op het prikbord en Jaap pijnigt al dagen zijn hersens. Wie waren ze? Ze vertelt over de raadselachtige foto en ze voegt er met een zucht aan toe: ‘We weten dus niet wie dat zijn. De enige die daar een antwoord op zou kunnen weten, is Jaap. Maar hij kan het zich niet herinneren.’

‘Waar kende hij ze van?’ vraagt Schaap.

‘Dat weet hij niet.’

‘Laten we mogelijkheden opschrijven. Daan, noteer: sportclub, school, studie, kroeg...’ Schaap is niet meer te stoppen. Daan tikt alles op in een WhatsApp-bericht aan Sanne.

‘Welke taal spraken ze? Waar werkte hij destijds, was

het misschien van zijn werk? Familie?’ Er komen zoveel mogelijkheden voorbij, dat Sanne al een paar keer heeft gedacht dat ze die mogelijkheid nog niet heeft geopperd aan Jaap.

‘Dit gaat vast iets opleveren,’ zegt ze blij. ‘En we gaan dit weekend naar de plek waar Jaap heeft gewoond. Beetje rondwandelen. Misschien levert dat ook wat op.’

Als de koffie op is, gaat iedereen weer aan de slag. Daan en Abel maken de winkel klaar voor het moment dat alles weer open mag na de lockdown, Sanne neemt de inventarislijst mee naar huis om daar de laatste hand te leggen aan de administratie en juffrouw Schaap gaat nog even naar haar pipowagen om te kijken of alles daar in orde is en daarna gaat ze boodschappen doen voor de erwtensoep.

‘Lust iedereen roggebrood met spek?’ vraagt ze nog, vlak voordat ze naar buiten stapt. Ze lacht hardop bij het instemmende gejuich.

‘Hier was het.’ Jaap wijst omhoog bij een gevel in de Amsterdamse steeg. ‘Die drie ramen.’

Het is die ochtend wonderlijk rustig in Amsterdam. Alle cafés zijn gesloten, alle winkels zijn dicht.

‘Zijn op de wallen de ramen open?’ vraagt Sanne zich af.

‘Zijn dat essentiële winkels?’ vraagt Jaap zich af.

‘Daar zullen de meningen wel verdeeld over zijn.’ Sanne kijkt omhoog. Voor het raam waar Jaap net naar wees, staat nu een man. Ze zwaait. Hij zwaait terug en doet het raam open.